

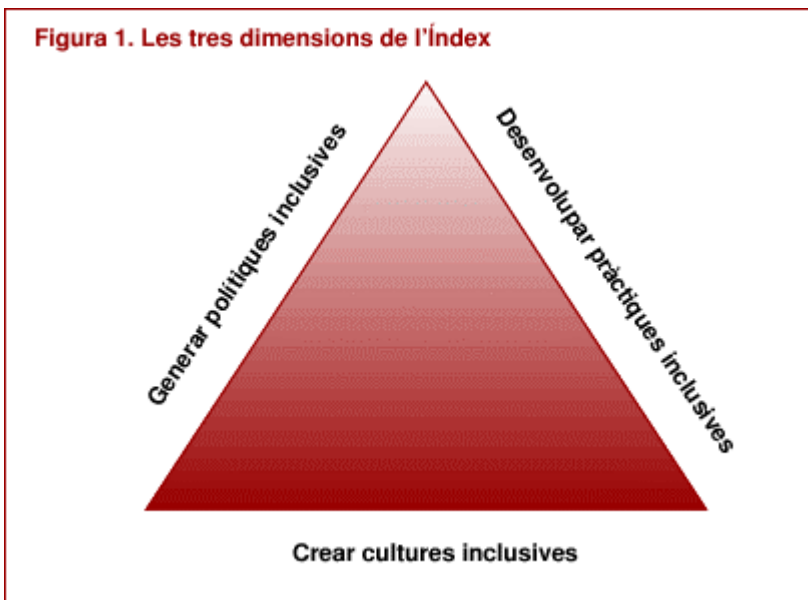
> La discriminació institucional

El 1999, al Regne Unit es va redactar l'Informe Macpherson⁶, després de la investigació sobre com la policia havia portat el cas de l'assassinat de Stephen Lawrence, i va centrar l'atenció sobre el racisme institucional en el cos de policia i altres institucions, que incloïen els centres educatius. La discriminació institucional està profundament arrelada en les cultures, i influeix en la manera de percebre les persones i tractar-les. Al Regne Unit, té a veure, també, entre altres aspectes, amb els procediments de destinar el professorat a un centre o a un altre.

En el nostre país també podríem trobar exemples de possibles discriminacions institucionals, encara que potser no se n'hagi escrit un informe que en faci una anàlisi profunda. La discriminació institucional és molt més àmplia que el racisme. Inclou les formes com les institucions poden perjudicar les persones per raó de sexe, discapacitat, classe, ètnia i orientació sexual. És una barrera a la participació i, en l'educació, pot impedir l'aprenentatge. En general, estem més familiaritzats a parlar de racisme o sexisme que de la discapacitat, i som menys conscients de la implicació que tenen les persones i les institucions en la creació de la discapacitat. El racisme, el sexisme, el classisme, l'homofòbia i la discapacitat comparteixen l'arrel comuna de la intolerància cap a la diferència i l'abús de poder per crear i perpetuar les desigualtats. Si els centres educatius esdevenen més inclusius, les persones que s'hi relacionen se senten en el difícil procés de qüestionar les seves pròpies pràctiques i actituds discriminatòries.

Referents per a l'anàlisi: dimensions i seccions

La inclusió i l'exclusió s'exploren sobre la base de tres dimensions de la millora escolar que estan interconnectades: crear cultures inclusives, generar polítiques inclusives i desenvolupar pràctiques inclusives (figura 1)⁷. Aquestes dimensions s'han escollit per orientar el pensament sobre el canvi educatiu. L'experiència amb l'Índex indica que aquestes dimensions es poden considerar una bona manera d'estructurar l'avenç cap a la millora del centre.

⁶ Macpherson, W. (1999). Stephen Lawrence Inquiry. Command Paper 4261 vol. 1. London, Stationery Office.

⁷ Entenem que el sentit de les dues primeres dimensions (cultura i política), es correspon, sobretot, amb el sentit i la finalitat que tenen en el nostre sistema educatiu actual els projectes educatius de centre (cultura) i els projectes curriculars de centre (política).

En els centres educatius totes tres dimensions són necessàries per avançar cap a l'escola inclusiva. Qualsevol pla per canviar el centre ha de tenir en compte les tres. No obstant això, la dimensió *crear cultures inclusives* s'ha col·locat, de forma deliberada, en la base del triangle. A vegades, s'ha prestat poca atenció al potencial que tenen les cultures escolars a l'hora de donar suport al desenvolupament de l'ensenyament i l'aprenentatge o dificultar-lo. Les cultures són un punt clau de la millora escolar. El desenvolupament de valors inclusius compartits i de relacions col·laboratives poden facilitar canvis en altres dimensions. És a través de les cultures escolars inclusives que els professors i els alumnes nous poden mantenir els canvis en les polítiques i en les pràctiques.

Cada dimensió es divideix en dues seccions que permeten centrar l'atenció en el que s'ha de fer, per tal de millorar l'aprenentatge i la participació al centre. Les dimensions i les seccions s'exposen en el quadre 3. En conjunt, proporcionen referents per a l'anàlisi per tal d'estructurar el pla de millora del centre i, d'aquesta manera, esdevenen els apartats que cal seguir. Els centres educatius s'han d'assegurar que avancen en totes aquestes àrees.

Quadre 3. Les dimensions i les seccions de l'Índex

DIMENSIÓ A Crear CULTURES Inclusives ▶A.1 Construir comunitatA.2 Establir valors inclusius

Aquesta dimensió tracta sobre la manera de crear una comunitat segura, acollidora, col·laboradora i estimulant en la qual tothom se senti valorat i que constitueixi el fonament per aconseguir els nivells més alts d'èxit per a tots els estudiants. El seu interès rau en el desenvolupament de valors inclusius, compartits entre tot el professorat, l'alumnat, els membres del Consell Escolar i les famílies, i en la transmissió d'aquests valors a tots els membres nous del centre educatiu. Els principis que es deriven de les mesures escolars inclusives orienten les decisions sobre les polítiques i les pràctiques del dia a dia de manera que donen suport a l'aprenentatge de tots els estudiants per mitjà de processos continuats de desenvolupament escolar.

DIMENSIÓ B Generar POLÍTIQUES inclusives ▶B.1 Promoure una escola per a tothomB.2 Organitzar el suport d'atenció a la diversitat

Aquesta dimensió tracta d'assegurar que la inclusió impregni tots els plans del centre educatiu. Les polítiques fomenten la participació de l'alumnat i del professorat a partir del moment en què s'inscriuen al centre, permeten arribar a tots els infants i joves de la localitat i minimitzen les pressions d'exclusió. Totes les polítiques impliquen estratègies clares de canvi. Es considera suport aquella activitat que augmenta la capacitat d'un centre per atendre la diversitat del seu alumnat. Totes les formes de suport es desenvolupen d'acord amb els principis inclusius i s'apleguen dins d'un únic marc.

DIMENSIÓ C Desenvolupar PRÀCTIQUES inclusives ▶C.1 Orquestrar l'aprenentatgeC.2 Mobilitzar els recursos

Aquesta dimensió tracta de com fer que les pràctiques escolars reflecteixin les cultures i les polítiques inclusives del centre educatiu. Les classes es duen a terme tenint en compte la diversitat de l'alumnat. Es fomenta que els estudiants s'impliquin activament en tots els aspectes de la seva educació, la qual parteix dels seus coneixements previs i de les experiències fora del centre. El professorat identifica els recursos materials i els recursos de tota la comunitat educativa (alumnat, famílies, institucions de la comunitat) que es poden mobilitzar per impulsar l'aprenentatge i la participació.